

МОЈА УМЕТНИЧКА АВАНТУРА

Откривамо Европу кроз уметничка дела

Драга децо! Добро дошли у Галерију Матице српске, ризницу лепих и вредних уметничких дела. Овде се чувају и излажу слике, цртежи, графике и скулптуре. У њима можете уживати у нашој сталној поставци, на изложбама али и у креативним радионицама за децу. Погледај како изгледа наша зграда и ко све у њој ради!

Ја сам кустос! Чувам и проучавам уметничка дела! Објашњавам деци и одраслима у чему је вредност уметничких дела из наше ризнице!

Депо за уметничка дела

Ја сам конзерватор и рестауратор! Пазим да се уметничка дела што боље сачувају, али и лечим и поправљам оштећена дела! Могу да им вратим стари сјај!

Конзерваторски атеље

Ја сам музејски чувар! Чувам Галерију и уметничка дела у њој. Пазим да их неко не украде.

Стална поставка 19. века

Стална поставка 20. века

Дечја соба

Ја сам продавац улазница и сувенира! Свакоме ко дође у Галерију пожелим добродошлицу. Код мене можеш купити карту али и сувенир као успомену на своју посету!

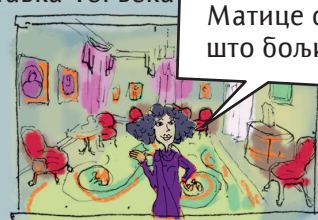

Стална поставка 18. века

Ја сам управница! Бринем о свему и моја одговорност је велика. Уз помоћ својих колега, трудим се да Галерија Матице српске буде што бољи музеј.

Музејска продавница

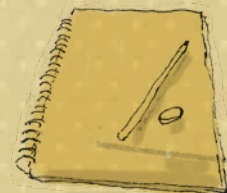
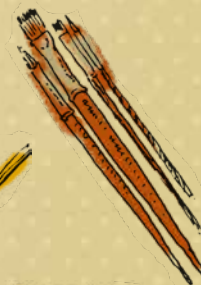

Свечани салон

Здраво децо, ја сам Матица путница. Живим у Галерији Матице српске где сам упознала многе талентоване уметнике због којих сам и сама научила да сликам. На њиховим делима сам открила места и градове на којима никад раније нисам била. Да ли бисте волели да вам покажем та места?

Најпре, помозите ми да спакујем свој кофер, а онда кренимо заједно у уметничку авантуру.
Шта мислите, без чега један уметник не може да крене на пут?
Убаци у кофер ствари које су уметнику потребне и, ако се сетиш, додај још понешто корисно.

Сада, када сте ми помогли да спакујем кофер, можемо да кренимо у авантуру.

Свет је богат најразличитијим културним наслеђем. То су употребни предмети, одећа, обичаји, храна, грађевине, уметничка дела, књиге, песме, приче – све оне вредне ствари које смо наследили од наших предака. Сваки од њих има своју занимљиву причу уз коју ћемо отпутовати у прошлост и сазнати како су људи живели, размишљали, стварали, како су се облачили, хранили, веселили се и уживали.

Свака држава поноси се својим културним наслеђем, чува га и штити јер, уколико је оно њеним грађанима важно, и другима ће бити.

Да ли знаш да се наслеђе зове још и баштина? Та реч подсећа на велику башту. Као што је важно да негујемо башту како би нам давала укусне плодове, тако је важно да бринемо о наслеђу како бисмо од њега убирали плодове знања.

Културно наслеђе које се не може померити с места на ком се налази зовемо **непокретно** културно наслеђе, а сво остало је **покретно**. Свака држава има установе које воде рачуна о њеном наслеђу. О непокретном се брину заводи за заштиту споменика културе, док се покретно наслеђе чува у музејима и галеријама.

Задатак

Добро погледај ове слике и одреди шта је покретно а шта непокретно културно наслеђе. Линијама спој предмет са слике с установом која се о њему брине.

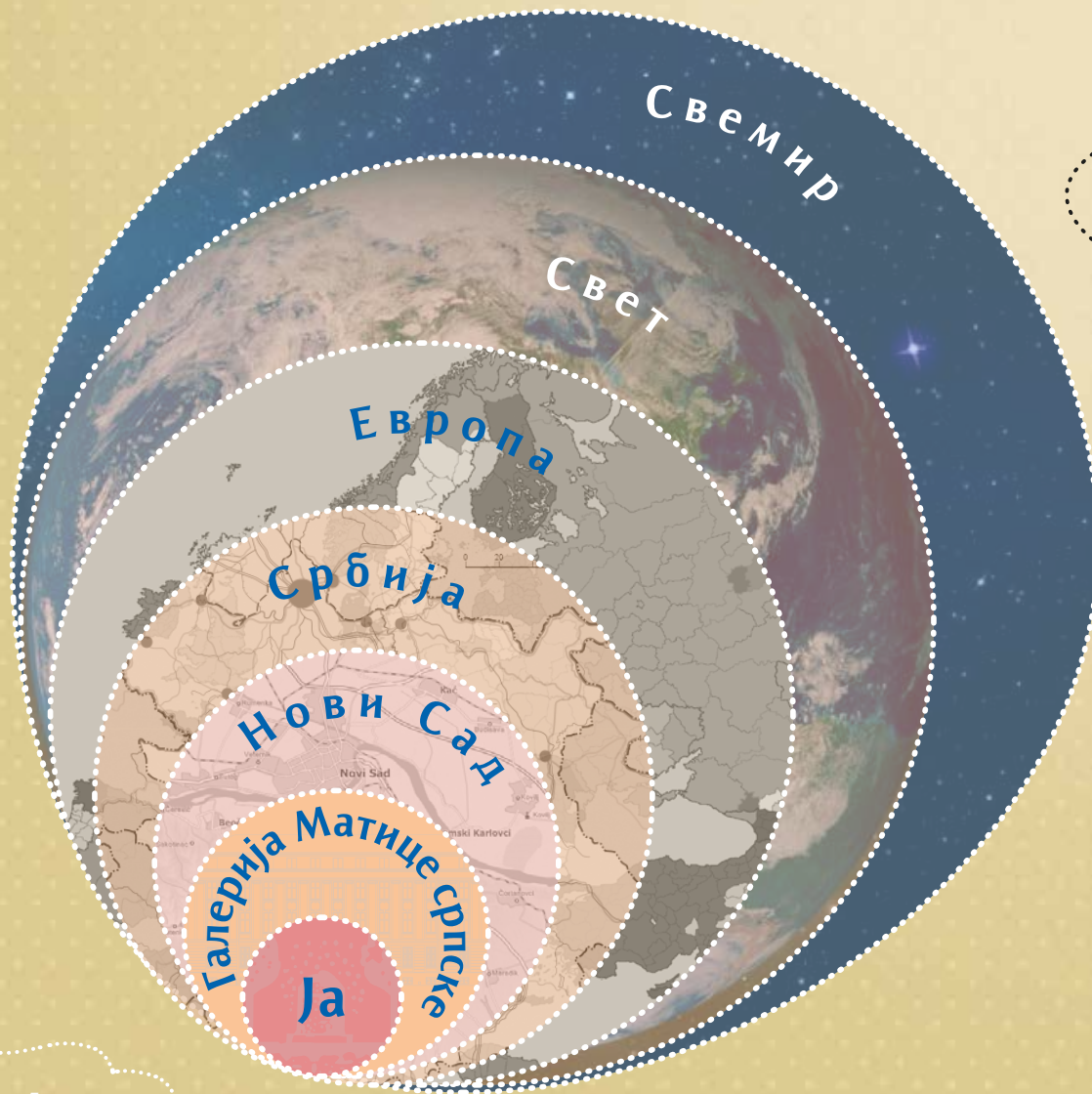
МУЗЕЈ

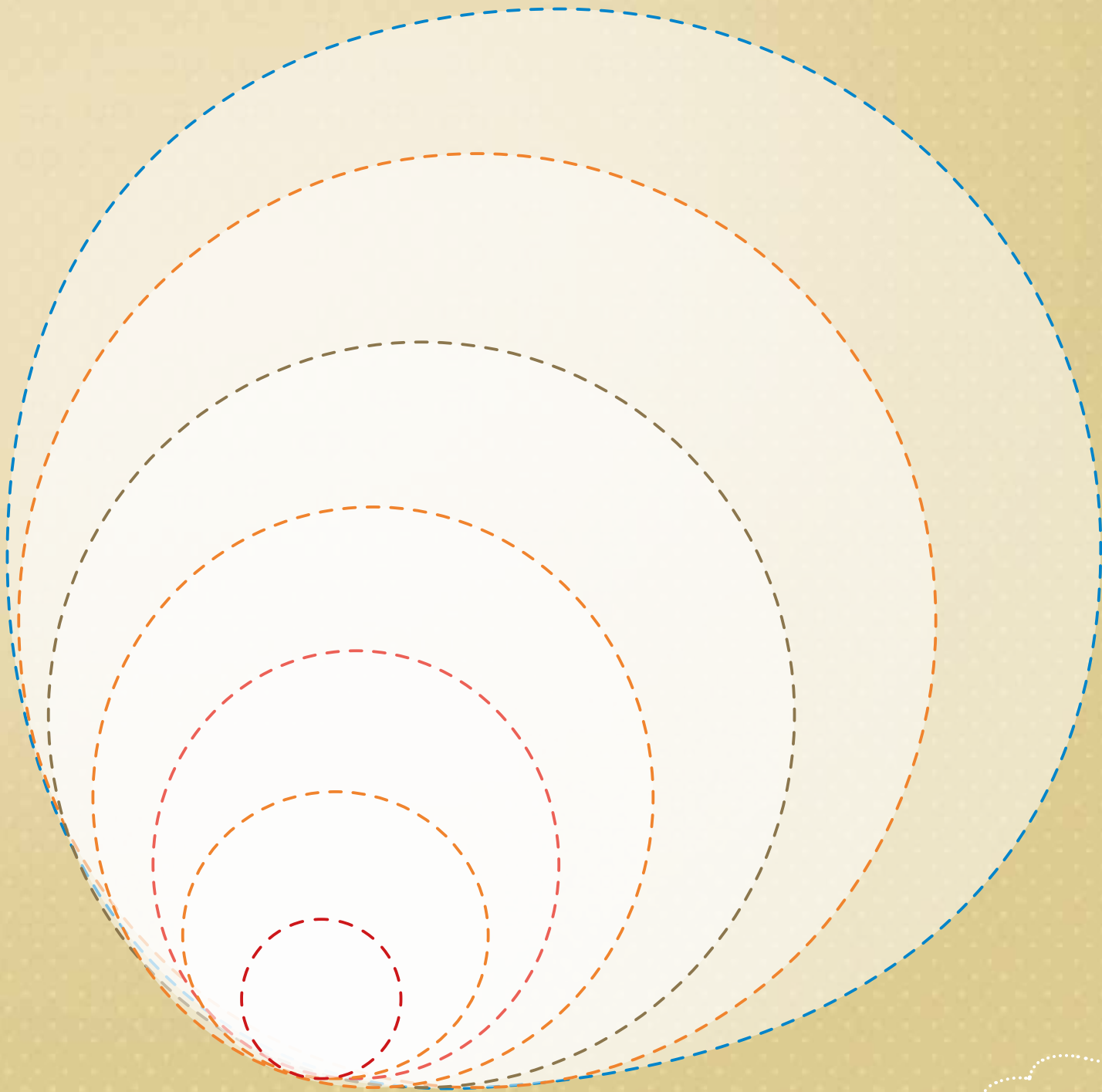
ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА

Кроз ову уметничку авантуру, посматрајући слике које представљају српско културно наслеђе, открићемо наслеђе Европе, али и других континената.

Наш свет је много, много велик. Хајде да видимо где се ми у њему налазимо. Одиграћемо једну занимљиву игру. Следећи мој пример, попуни празна поља. Наредна страница је само за тебе.

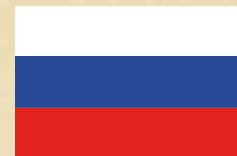
Ми живимо на континенту који се зове Европа.
На Земљи, поред Европе, постоји још шест
континената. То су: Северна Америка, Јужна Америка,
Африка, Азија, Аустралија и Антарктик.
Дакле, колико укупно континената постоји?

Листајући ову књижицу, упознаћеш се са заставама
различитих земаља. Након што је прочиташ, врати се
на ову страницу и обој заставе у одговарајуће боје.

Пред тобом је мапа света која показује места на која ће нас водити наши уметници-авантуристи. Биће то једно узбудљиво путовање по Европи, мада ћемо упознати неколико уметника који су се осмелили да посете и друге континенте.

Прва станица нашег путовања је далека **Русија** и град **Кијев** у које нас води сликар Стефан Тенецки. У његово време Кијев се налазио у Руском царству. Међутим, данас је Кијев главни град Украјине.

Овде је сликар насликао самог себе. Такву врсту слике зовемо аутопортрет.

На слици се налазе два предмета која нам откривају да је ово аутопортрет уметника. Можеш ли да их пронађеш и нацрташ?

Стефан Тенецки, *Аушойоршреш*, око 1770.

Стефан Тенецки је отишао у Кијев јер се тамо налазила најбоља школа за оне који су желели да науче да сликају иконе – слике на којима су приказани светитељи. Уметници који сликају иконе зову се И_О_ОПИСЦИ.

Један од најпрепознатљивијих симбола руске културе у целом свету су бабушке – играчке са женским ликом у традиционалној руској ношњи.

Споља изгледају сасвим једноставано, али када их отвориш у њима се крије право богатство. Свака лутка у себи чува по неколико мањих луткица. Најмања лутка коју уметник најпре прави, величине је тик-так бомбонице. Замисли само колико је труда и стрпљења потребно да би се она направила!

Задатак

Бројевима од 1 до 7 поређај бабушке од најмање до највеће.

Иако већина нас ове луткице зове бабушке, њихово право име је матрјошке јер представљају фигуру мајке а не баке. На руском језику се мајка каже *матрјона*, односно, од милоште, *матрјошка*.

На слици је приказан Сава Текелија, који је ишао у школу у Пешти у Угарској, данашњој **Мађарској**. Данас је град **Пешта** спојен са суседним градом **Будимом**. Сети се како се зове град који је објединио Будим и Пешту.
Б_____ П_____

Георгије Тенецки, *Млади Сава Текелија*, око 1785.

Да ли знаш да је Сава Текелија био велики српски добротвор? Како би у школи у Пешти могла да се школују деца која долазе из других градова, подигао је зграду за ђаке у којој су живели и учили. Назвао ју је Текелијанум по свом презимену. И дан-данас ова прелепа зграда чува успомену на Саву Текелију, а у њој бораве српски ђаци који се школују у Будимпешти.

Поред тога што је био велики добротвор, Сава је много волео да путује. Једном приликом посетио је далеку Русију, као и сликар Стефан Тенецки ког смо већ упознали. Иако Сава није био сликар, већ адвокат, волео је да пише и црта и са собом је често носио оловку и папир. Тако је са путовања у Русију донео ове цртеже.

Мађарска је широм света позната по својој националној кухињи. Верујемо да је и Сава уживао у њој приликом боравка у Пешти. Хајде да заједно откријемо који су то специјалитети. Неки од њих омиљени су и у нашој земљи. Ако си пробао/пробала неки заокружи га.

Мој омиљени специјалитет је чоколадна добош торта. Њам, њам!

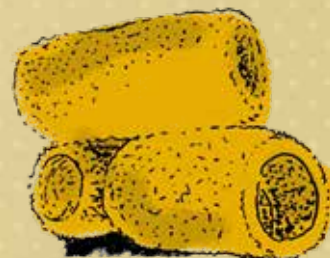
рибља чорба

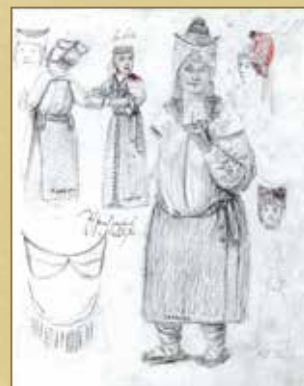
лангош

гулаш

куртош колач

Цртежи Саве Текелије, 1787—1788.

Ево нас у царском **Бечу**. Данас је Беч главни град **Аустрије**, а некада је био средиште великог царства које су у целини или само појединим својим деловима, чиниле данашње: Аустрија, Мађарска, Хрватска, Србија, Словенија, Пољска, Румунија, Чешка, Словачка и Италија.

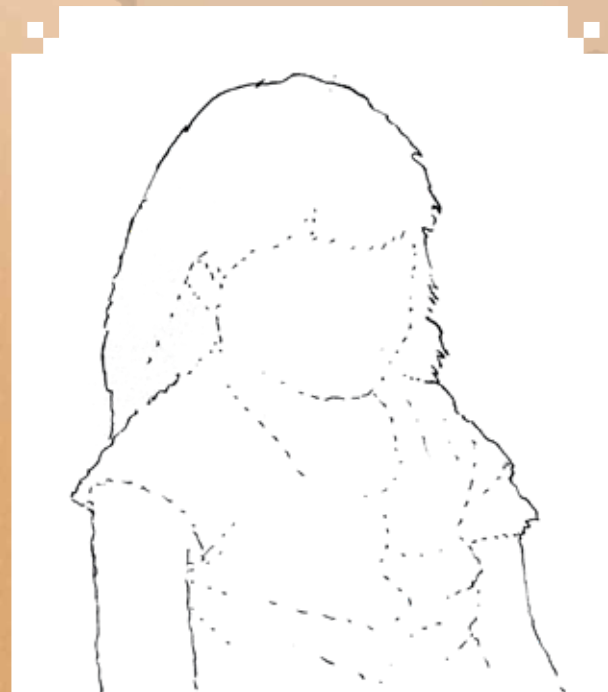

Урош Предић, *Надурена девојчица*, 1879.

Док је студирао на Ликовној академији у Бечу, Урош Предић је за једно такмичење у сликарству насликао слику *Надурена девојчица*. Међу свим сликама његова је изабрана за најбољи рад. Од тада, ово је била Урошева омиљена слика коју је чувао до дубоке старости када ју је поклонио Галерији Матице српске, где се и данас чува.

Задатак

Сликар је насликао надурену девојчицу. Буди и ти уметник и нацртај је другачије расположену – срећну, збуњену, поспану, радозналу...

Беч је важио за царски град у којем се једе најукуснија храна, носи најлепша одећа и играју најотменији плесови. До дан-данас неки појмови имају називе по њему. Да ли можеш да се сетиш неких од њих?

бечка ш_иц _ _

бечки в_л_ _р

бечка ш_ _ ла

Ово је портрет царице Марије Терезије из владарске породице Хабзбург. Као што знате, сваки царски град има свој раскошни дворца. У Бечу то је Шенбрун, место где су вековима живели многи владари, међу којима је и Марија Терезија.

Јозеф Хикел, Царица Марија Терезија,
око 1760–1765.

Косу сам украсила сребрном дијадемом. Желим да ставим круну, али не могу да је пронађем. Можеш ли ми помоћи? Потражи је на слици.

Да ли знаш да су Нови Сад и Беч некада били део исте државе – моћног царства породице Хабзбург?

Ево нас у **Немачкој**, у граду **Минхену** који су уметници радо посећивали. Ако те занима зашто су српски уметници ишли тамо, прочитај причу о сликарима Стеви Алексићу и Даници Јовановић, чије аутопортрете видиш на овим страницама.

У граду Минхену се налази врло позната сликарска школа – Ликовна академија – на коју су ишли многи српски уметници жељни да науче да сликају као прави професионалци. Међу њима су били и Стеван Алексић и Даница Јовановић.

Стеван Алексић, *Аутопортрет са мачком*, 1913.

Град у којем изучих сликарство зове се Минхен, а земља Немачка. Аутопортрете волим да сликам.

На овом смо ја и моја

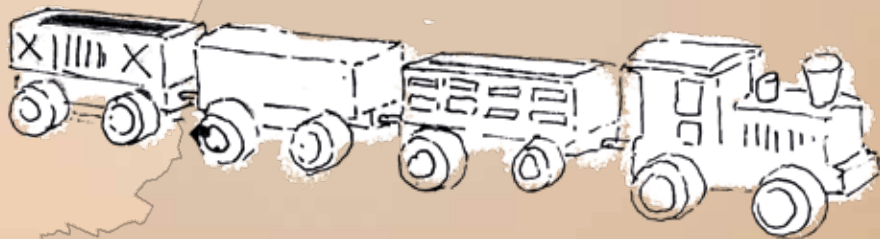
Минхен се налази у Немачкој покрајини Баварској. Сети се која храна потиче одатле.

Кад уметник ради аутопортрет жели да покаже људима ко је он заправо, какав је и шта воли. Можеш ли нешто да закључиш о Стевану гледајући његов аутопортрет? Каквог је био расположења и шта је волео?

Задатак

Код куће нацртај свој аутопортрет. Није превише тешко, потребни су ти папир, оловка, огледало и мало стрпљења. На крају свој аутопортрет можеш и обојити.

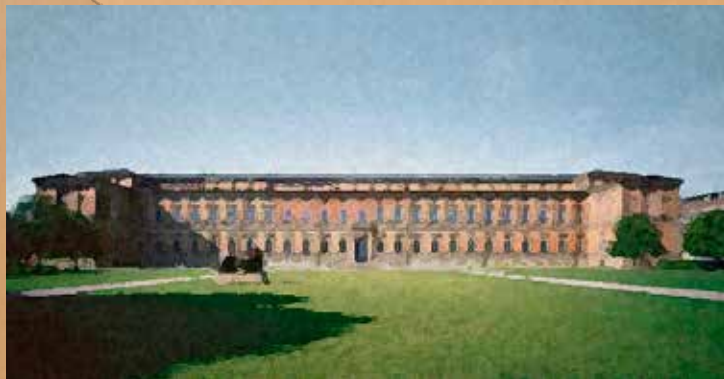
Обој воз којим је Даница путовала до Минхена.

Даница Јовановић, *Аушойоршреш*, 1914.

Ево пред нама једне уметнице! Даница Јовановић је у Минхену уписала Ликовну академију за жене. У прошлости су постојале одвојене школе за мушкарце и жене. Често се дешавало да жене не могу да се школују, јер није било школа за њих.

Осим што су учили сликарство на Ликовној академији, и Даница и Стеван, попут осталих уметника у Минхену, посећивали су Пинакотеку, галерију у којој су се још онда чувале најбоље слике светских мајстора.

Стигли смо у *Италију*. Добро погледај облик ове земље. Да ли и теби личи на чизму? Италија је у целом свету позната по уметничким делима и дивним грађевинама. Због тога су је радо посећивали и српски уметници како би пред делима великих сликара усавршавали своје умеће.

Сликар Васа Ешкићевић је посетио главни град Италије – **Рим**. Тада је насликао Диоклецијанове терме – античку грађевину у којој се налазио велики број базена. Одлазак у терме је Римљанма причињавао задовољство колико и одлазак у позориште или на гладијаторске борбе. Диоклецијанове терме је пре много година саградио римски цар Максимијан у част цара Диоклецијана чије име носе.

Васа Ешкићевић, *Терме императора Диоклецијана*, 1916.

Ах другари, погледајте каква велелепна грађевина кружног облика! То је Колосеум и налази се у Риму. Када су га стари Римљани саградили, у њему су се храбри људи - гладијатори - борили против дивљих животиња.

У Риму се налази још много овако старих грађевина и због тога га зову још и Вечни град.

До сада смо научили да се градови налазе у држави. Шта мислите, да ли унутар неког града може бити држава? Веровали или не – може! Пример је држава **Ватикан** која се налази усред Рима.

Рафаел Санти, *Неоћалима кућина*, 1512.

Павле Симић, *Бој Ошаци*, 1841.

Ватикан је посетио сликар Павле Симић. Тамо је видео бројна ремек-дела, а нека од њих, попут ове слике славног италијанског уметника Рафаела Сантија, скицирао је у свом блоку. Павле је урадио ову скицу како би му остала успомена из Ватикана. Такође, док је копирао ремек-дело великог мајстора, учио је о сликарству.

Задатак

У својој свесци скицирај ову Рафаелову слику као што је то урадио Павле Симић.

Ватикан је најмања држава на свету.

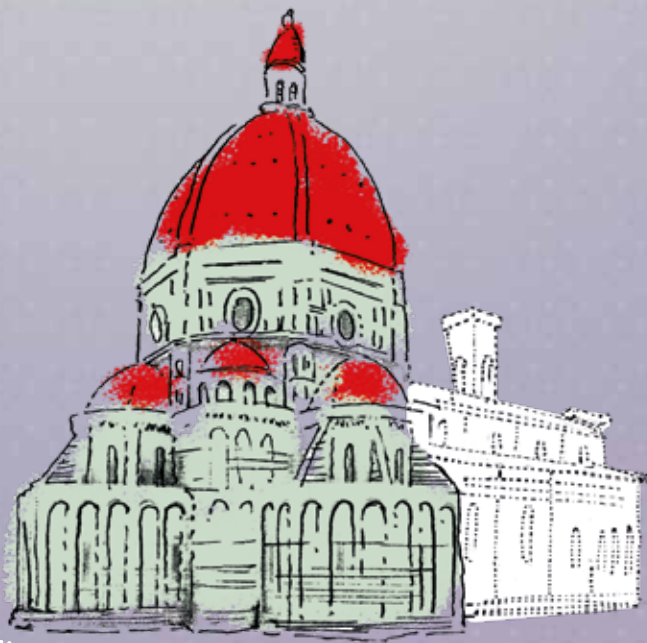

Уз сладолед, једну од свима нам омиљених послastiца, који је прави италијански специјалитет, настављамо своју уметничку авантуру по Италији.

Када је сликар Новак Радонић посетио Фиренцу видео је слику *Бахус*, рад уметника Питера Паула Рубенса. Одушевљен, одлучио је да је копира – наслика за себе једну исту такву. На Новаковој слици видимо Бахуса, римског бога грожђа и вина.

Да ли се и вама чини да Бахус, седећи на обичном бурету, ужива као да је на царском престоу?

Сигурни смо да Новаку није могла промаћи прелепа фирентинска катедрала, која је једна од највећих цркава у Италији. Спој тачкице и откриј како је она изгледала.

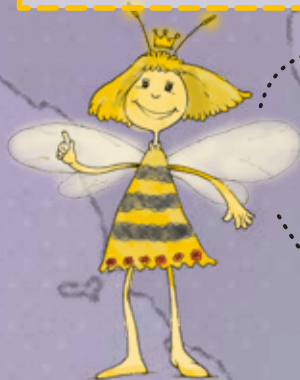
Новак Радонић, *Бахус*, 1858.

Наш сликар се кући вратио веома тужан јер је мислио да никад неће сликати тако лепо као велики мајстори. Зато је скоро одустао од сликарства. Данас се Новакове слике чувају у Галерији Матице српске. Другари, нека нам ова прича буде за наук: не одустајте када пожелите да budete добри у нечему! За жељене успехе потребно је марљиво радити и веровати у себе.

Погледајте кога сам срела, славну српску сликарку Надежду Петровић! Она се управо вратила са пута из Италије. Идем да је питам да ли је тамо насликала нешто интересно.

Надежда Петровић, *Помпеји*, 1907.

Али, како је могуће да људи нису знали за читав један град?

На овој слици сам приказала Помпеје, један стари антички град за који се веома дуго није знало да је уопште постојао.

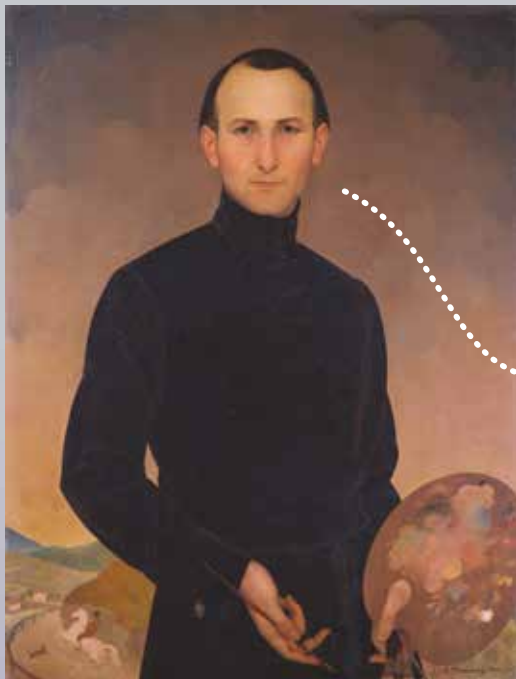
Нису знали зато што су се Помпеји налазили близу вулкана Везув. Једном давно, пре скоро две хиљаде година, догодила се огромна вулканска ерупција због које су људи побегли из града, а он је стотинама година остао прекривен дебелим слојем пепела. Од кад су откопане из пепела пре више од двеста година, рушевине Помпеја, због своје лепоте и тајновитости, привлаче бројне путнике.

Лик Надежде Петровић можеш видети на новчаници од 200 динара.

Другари, јесте ли спремни да сада одемо до **Велике Британије**? Тамо нас води сликар Васа Поморишац, који је студирао у **Лондону**.

Након што смо упознали Беч, царски град, идемо у Лондон, краљевски град. Велика Британија је и данас краљевина, а са Северном Ирском чини Уједињено Краљевство, на челу са краљицом.

Овај аутопортрет сам радио у свом атељеу. Ипак, иза себе сам насликао предео из маште у којем сам желео да будем.

Својим оком соколовим пронађи две животиње које се налазе у пределу иза Васе Поморишца.

Васа Поморишац, *Аутопортрет с палетом*, 1932.

Ми у Србији говоримо српски језик. Да ли знаш који језици се говоре у овим земљама?

Немачка _____

Италија _____

Француска _____

Велика Британија _____

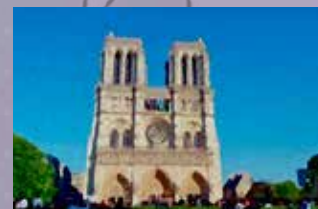
Добро дошли у главни град **Француске** – **Париз** – Град светлости! Ово име је добио јер је био први град у Европи у ком је уведена улична расвета.

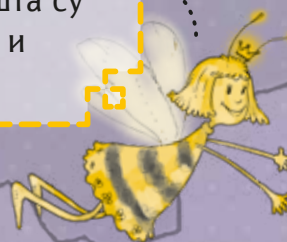
Париз је у првој половини прошлог века сматран престоницом уметности и сви уметници су желели да га посете.

Љубица Цуца Сокић, *Моштив из Париза*, 1954.

Овде сам фотографисала многе знаменитости Париза. Пронађи и заокружи шта су од тога сликали Љубица Цуца Сокић и Богдан Шупут.

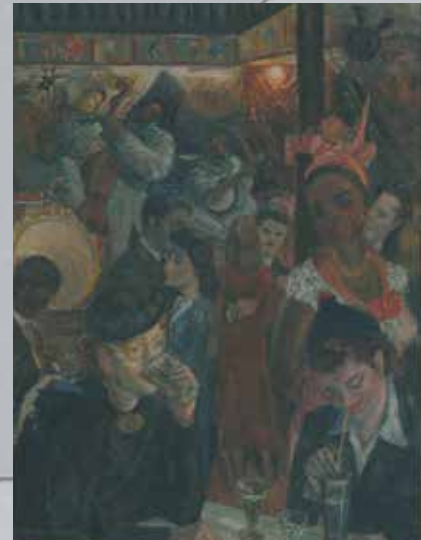
Богдан Шупут, *Опера у Паризу*, 1938.

Богдан је у Паризу, поред опере, слушао и другу врсту музике. На слици *Кафана у Паризу* приказао је вечерњу забаву уз један џез оркестар.

„Шшшшшшш.... Молим вас, будите тиши, концерт је управо почео.“
Шта мислиш, на који концерт од ова два се односи упозорење?

Богдан Шупут је насликао Париску оперу у коју је волео да иде. Често му је друштво правила његова другарица Цуца Сокић. Да ли си ти некад слушао/слушала оперу?

Богдан Шупут, *Кафана у Паризу*, 1939.

И даље смо у Паризу. Сава Шумановић је још један српски сликар који је био одушевљен Градом светлости. У њему је боравио три пута.

Један морнар треба да зна и има снаге да: завеже чвор од ужета, подигне једро, избаци сидро, управља кормилом и издржи буру. Имајући ово на уму, Сава је на својој слици *Морнар на молу* нагласио руке свог јунака како би истакао његову снагу. Погледајте само рамена, шаке и мишиће! Да ли можете да се сетите који познати морнар из цртаног филма подсећа на Савиног морнара?

Сава Шумановић, *Морнар на молу*, 1921–1922.

*Када људи остаре – оду у пензију,
а морнар – у неку другу димензију.
И када је деда, још се не да.
Још у даљину чежњиво тледа.*

Мирослав Антић

На основу Микиних стихова и Савине слике нацртај морнара као старог деку загледаног у даљину. О чему он размишља?

Сава је учествовао у осликовању чувеног француског ресторана „Купола“ у којем се и дан-данас налазе његове слике. Ако одеш у Париз, обавезно иди да их погледаш.

Уметници из целог света посећивали су Париз како би научили нешто ново, дружили се, сликали заједно и показали своје умеће.

Ја сам Пикасо,
долазим из Шпаније.

Зову ме по презимену – Модилјани.
Долазим из Италије.

Здраво, ја сам Дали.
Стигао сам из Шпаније.

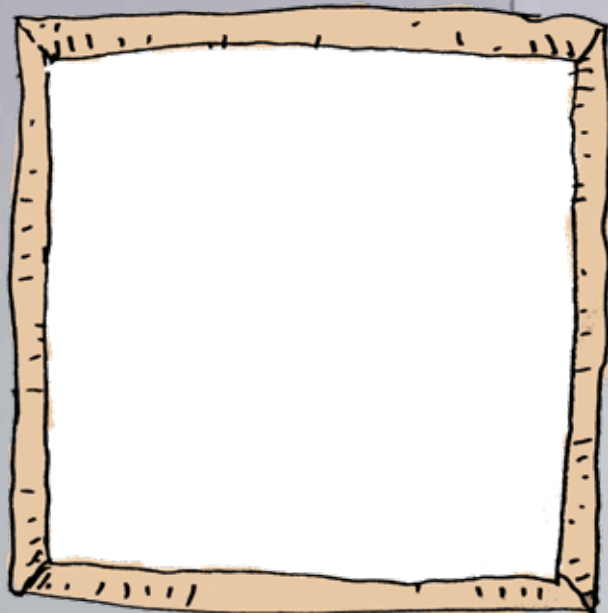

Ја сам Кандински,
долазим из Русије.

Ја сам Моне и из
Париза сам.

Моје презиме је Ван Гог,
долазим из Холандије.

Шта мислиш, како су се споразумевали сви ови уметници који су у Париз стигли из различитих делова света и који су говорили различите језике? Открићемо ти тајну! Разумели су се језиком сликарства – бојама, линијама и облицима.

Буди и ти део ове веселе уметничке дружине. Платно је спремно и чека да покажеш своје сликарско умеће.

Оле! Ево нас у **Шпанији**! Погледај само како је архитекта Драган Ивковић нацртао овај цртеж, као да је прави сликар. Одушевљен лепотом Шпанског трга у **Севиљи**, који га је опчињено, кроз неколико сигурних потеза га је скицирао.

Драган Ивковић, Севиља – Шпански шпрт, 1974.

Скица је врста слободнијег цртежа. Она настаје брзо, у тренутку посматрања.

Задатак

Спој и ти ове две уметности: архитектуру и сликарство, као што је то радио Драган.

1. Измаштај најлепшу грађевину у којој би волео/волела да живиш и скицирај је.
2. Четкицама и бојама пренеси своју скицу на већи папир.
3. Обогасти је занимљивим детаљима.

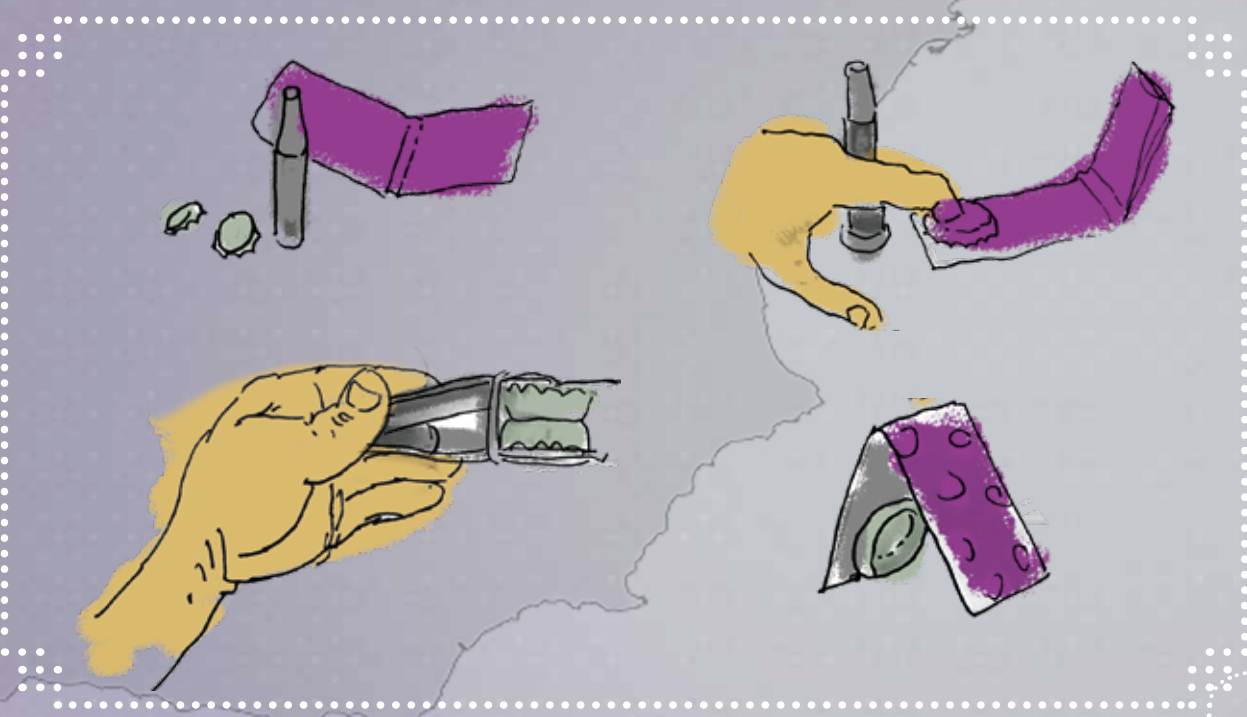
Да ли знаш да архитекта осмишљава зграде, мостове и друге грађевине? Да би људима показао оно што је замислио, он своју замисао најчешће и наслика, а понекад направи макету – мали модел грађевине величине играчке. Данас архитекте грађевине које су замислили најчешће пројектују уз помоћ компјутерских програма.

Неизоставни део шпанске културе је фламенко, а град Севиља је надалеко познат по овој уметности. Фламенко је спој музике и плеса, препознатљив по звуцима гитаре и кастањета, којима ритам даје плесачица одевена у раскошну хаљину.

Желиш ли и ти своје кастањете? Све што ти је потребно да би их направио/направила јесте парче картона, мало лепка и четири поклопца од флаше (уместо поклопца можеш употребити металне новчиће или дугмиће).

Када помислим на путовање, помислим на море.
Друштво, да ли ви волите море? Уколико је ваш одговор ДА, уживаћете у упознавању са сликарима и њиховим делима која су настала на обали Јадранског мора. Најпре идемо до суседне *Хрвајске*, у град **Дубровник**.

Петар Добровић, *Кнежева палата у Дубровнику*, 1934.

Петар Добровић је насликао један сасвим обичан дан у главној улици Дубровника, која се назива Страдун, и људе који мирно пролазе њоме. Измаштај куда су се они запутили?

На слици видимо стари део града Дубровника, који је некада био средиште Дубровачке републике. С десне стране се налази палата у којој је некада живео кнез и из које је управљао овом републиком.

У Дубровнику је сваких месец дана биран нови кнез, како му се власт не би превише осладила.

Задатак

Израчунај колико кнежева је било на власти током једне године.

После Хрватске идемо до друге нама суседне земље, **Црне Горе**, која се такође налази на Јадранском мору.

Мило Милуновић је као дечак много волео море и маштао је да постане морнар. Ипак, када је мало порастао одлучио је да постане сликар, а љубав према мору изражавао је на својим сликама са морским мотивима.

На Црногорском приморју постоје многи стари градови попут Котора, Будве, Пераста, Светог Стефана, Херцег Новог. Да ли си некада прошао/прошетала улицама неког од ових градова?

Преброј колико морских јежева има на слици, само пази да те не боцне неки од њих.

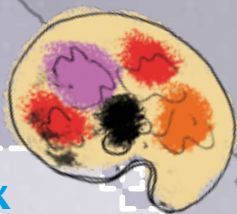
Поздрав са Светиој Стефана

Мило Милуновић, *Морски јежеви*, 1960.

Задатак

Које од ових боја су највише користили наши уметници на својим „морским“ сликама?

И Петар Добровић и Мило Милуновић су, одушевљени сунцем и светлошћу приморја, користили светлије боје.

Стеван Тодоровић, *Из Цариграда – Тодане*, 1898–1899.

Уметник Стева Тодоровић је, како би проучио културу и обичаје народа који је другачији од његовог, са својом породицом посетио град **Истанбул**, у Турској.

У време када је Стева путовао фотоапарати се нису много користили, па је за успомену цртао скице Истанбула и израдио један групни портрет са својом породицом у овом граду.

Истанбул је познат и под другим именима као што су Цариград и Константинопољ.

Турска је држава која се простире на два континента и излази на четири мора: Црно, Мраморно, Егејско и Средоземно. Њен већи део налази се у Азији а мањи на нашем континенту који се зове Е _____.

Турска је некада била средиште великог Османског царства које се простирало у Европи, Азији и Африци, и у чијем саставу се једно време налазио и део Србије.

Раскош царског града огледала се у величанственим грађевинама као што је Света Софија. Када је изграђена, била је међу највећим православним црквама на свету. Касније је постала џамија, а данас је музеј који чува успомену на богату историју овог града.

Сликарка Вера Зарић много воли да путује, а омиљени су јој бајковити градови са бројним старинама и рушевинама, као што је антички грчки град Ефес. Данас се Ефес налази у Турској.

Вера Зарић, Библиотека у Ефесу II, 2006.

У Ефесу је видела огромну Целзусову библиотеку, од које су данас остале само рушевине. Уз помоћ маште уметница је насликала библиотеку, не онако како она данас изгледа, већ како ју је замислила – пуну живота и разнобојних књига!

Знаш ли да Вера често слика места на којима никад није била? На крилима маште и ти можеш одлетети у било који град. Сазнај нешто о граду који си изабрао/изабрала, пронађи миран кутак, зажмури...
И ето те у њему!

Овако данас изгледа библиотека у Ефесу.

*Нек твоја машта, шај диван дар,
Поврати згради стару чар.
Користи боје, слике и слова,
Да библиотека заблести ко нова!*

Уметници које смо до сада упознали путовали су по Европи. Међутим, било је и оних који су храбро ишли много даље. Један од њих био је и сликар Павел Петровић.

Авантуристичка природа због које је стално био у покрету водила је Павела у далеке, егзотичне земље, од далеке Индије до сунчаних Хаваја. Што је више путовао и откривао нове градове, обичаје и животе људи у њима, у њему је све више расла жеља за новим путовањима, открићима и сазнањима.

Павел Петровић,
Женски портрет, 1841.

Павел Петровић, *Портрет Десџинића*,
середина XIX века

Павел Петровић,
Мушки портрет, 1841.

Пре него што је напустио свој родни град Темишвар, Павел је насликао ове портрете. На мапи његовог путовања можеш видети портрете људи са других континената које је упознао и насликао. Погледај их добро, упореди их и покушај да откријеш које су сличности и разлике међу њима.

Због своје живахне природе Павел је још као дечак добио надимак Бели Ветар. Који је твој надимак и шта он говори о теби?

Мапа Павеловог авантуристичког путовања по свету

У сликању портрета постао је толико вешт, да су краљеви и краљице широм света желели да их баш Павел портретише.

Краљ Калакуа
(Хаваји)

Махараџа Далип
Синг

Сиднејски надбискуп
Роџер Вон

Хавајка принцеза
Поомаикепани

Сиамски краљ Рама V

Још један прави авантуриста међу српским уметницима био је и сликар Паја Јовановић. Обишао је *Европу*, закорачио је у *Африку* и *Азију* и стигао чак до далеке *Северне Америке* и *Аустралије*.

Паја Јовановић, *Борба њешлова*, око 1900.

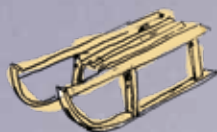
Са својих путовања доносио је несвакидашње предмете и одећу, које је потом преносио на сликарска платна. Пажљиво погледај ове предмете и пронађи их на слици.

Неуморно пушује, шрапа и луша,
У скицен-блок бележи дивоше са пуша.
Градове, шртове, улице и лица,
Булеваре, кашедрале – за све по једна скица.

Пре сто година, у време када је живео Паја, није било тако једноставно путовати као данас. Људи су путовали данима и недељама. Обележи која све превозна средства је Паја могао да користи на својим путешствијима?

Задатак

Хајде да обновимо знања о континентима. Које континенте Паја није посетио током својих путовања? Ако не можеш да се сетиш који континенти постоје, мапа на шестој и седмој страници ће ти помоћи да обновиш своје знање.

_____ и _____

Сликар Никола Граовац је једно време живео у Новом Саду, где је имао свој уметнички атеље. На овој његовој слици видимо поглед на центар Новог Сада. Ако се пажљиво загледаш у ову слику, можда ћеш препознати неке грађевине које и данас постоје.

Никола Граовац, *Нови Сад*, 1950.

Високи звоник цркве Имена Маријиног, један је од препознатљивих симбола Новог Сада.

Ова велика зграда је Танурџићева палата. Поред тога што има пуно станова, она је и трговачки центар с великим бројем различитих продавница. У њој је био и први новосадски биоскоп.

Палата „Гвоздени човек“ добила је име по истоименој скулптури која се налази на њеном врху. Ако ниси до сад уочио/уочила гвозденог човека, прошетај до ове зграде и пронађи га!

Градови кроз историју често мењају имена. Тако је и Нови Сад носио различите називе: Рацка Варош, Петроварадински Шанац и Неопланта, што се на немачком изговара Нојзац, а на мађарском Ујвидек. Када је назив Неопланта преведен с латинског на српски језик, добили смо име које наш град и данас с поносом носи – Нови Сад. Да ли знаш шта у називу града значи реч *сад*? Одговор можеш пронаћи на страници 38.

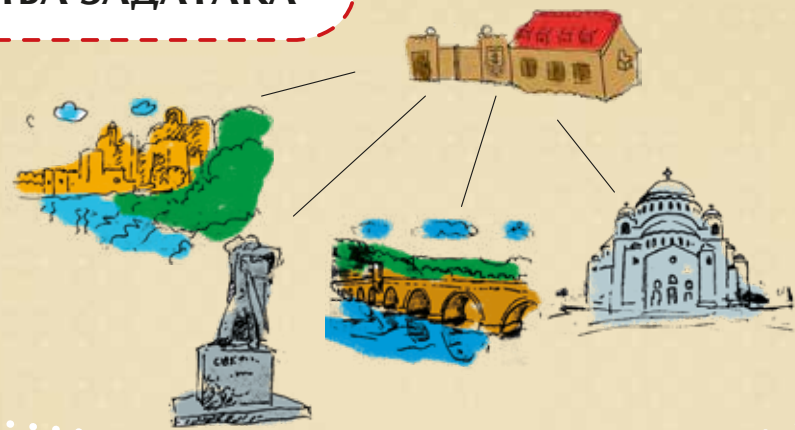
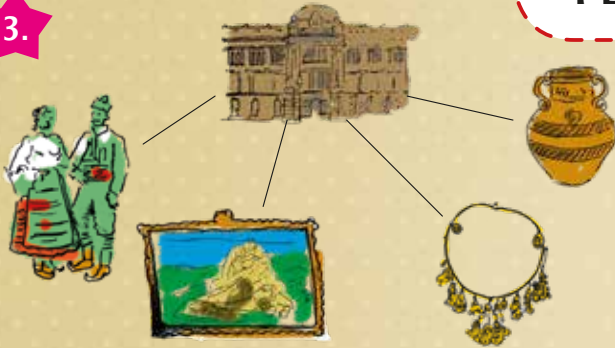
Са сликом Новог Сада завршавамо ову нашу уметничку авантуру. Пре него што кренеш у велики свет, добро истражи и упознај град у коме живиш. У Новом Саду се налазе бројне лепе историјске грађевине, споменици, музеји, библиотеке и чекају те да их откријеш. Крени у малу градску авантуру и упиши њихове називе испод фотографија.

Као што видиш, Нови Сад је богат културним наслеђем и културним дешавањима – фестивалима, изложбама, концертима и позоришним представама. Због тога ће 2021. године носити титулу Европске престонице културе. Као што су наши уметници обилазили свет, тако ће сада људи из целог света доћи у наш град!

РЕШЕЊА ЗАДАТАКА

3.

6.

7 континената

8.

10.

Будимпешта

13.

бечка шницла
бечки валцер
бечка школа

20.

Немачка – немачки
Италија – италијански
Француска – француски
Велика Британија – енглески

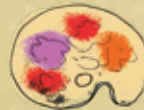
22.

28.

12 кнежева

29.

30.

Европа

35.

Јужна Америка и Антарктик

36.

У називу Нови Сад, реч *сад*
значи засад, башта.

Нацртај и исеци свој **уметнички пасош** у који ћеш бележити сва места на којима си видео/видела уметничка дела. Кад то урадиш донеси га у Галерију Матице српске како бисмо ти ставили печат као потврду твог првог уметничког путовања.

Место за
фотографију

Име: _____

Презиме: _____

Датум рођења: _____

Адреса: _____

Школа: _____

Потпис: _____

САВИТИ

САВИТИ

САВИТИ

1

6

Моја уметничка путовања

Моја уметничка путовања

САВИТИ

САВИТИ

САВИТИ

3

4

Када исечеш пасош, линију између страница 5 и 2 лепком или хефталицом причврсти на линију између страница 1 и 6. Уколико ти се допадну ова уметничка путовања, можеш исећи и додати још страница у пасош.

Након што ово урадиш твој пасош ће бити спреман и можеш кренути на уметничка путовања!

УМЕТНИЧКИ ПАСОШ

Моја уметничка путовања

Моја уметничка путовања

Прво путовање у Галерију Матице српске

Печат _____

У Галерији ми се највише свидело

Издавач

Галерија Матице српске
Трг галерија 1
Нови Сад

Главни и одговорни уредник
Др Тијана Палковљевић Бугарски

Рецензент

Др Јована Милутиновић

Ауторке

Мирослава Жарков
Ивана Раствојић

Концепт програма
Јелена Огњановић

Лектор и коректор
Јелица Неђић

Илустрације и дизајн

Лазо Сатмари
D PUNKT
Нови Сад

Штампа

OFFSET PRINT
Нови Сад, 2018.

Тираж

5.000 примерака

Моји покровитељи

Министарство културе
и информисања
Републике Србије

Град Нови Сад

Управа за културу
Града Новог Сада

Моја галерија

Галерија Матице српске

Мој вртић

ПУ „Радосно детињство“

ISBN 978-86-80706-23-8

9 788680 706238